

Förvaltningsplan för järvstammen i Finland

Målet med förvaltningsplaner är att sköta viltstammar långsiktigt och målorienterat. Planerna hjälper att sammanjämka olika aktörers synpunkter och fördelar. Förvaltningsplaner bygger alltid på aktuell och tillförlitlig information om viltets biologi och ekologiska behov. När man utarbetar en plan, tar man hänsyn till lokalbefolkningens åsikter samt viltstammarnas regionala skillnader och hur de inverkar på lokalbefolkningens liv. Genom förvaltningsplaner fullgör man också de skyldigheter om skydd av arter som genom internationella åtaganden hör till Finland.

Förvaltningsplanerna styr viltförvaltningens verksamhet och bygger ett starkt underlag för resultatstyrning av jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Att genomföra förvaltningsplanerna kräver därtill ett koordinerat samarbete av flera aktörer.

Förvaltningsplanen för järv har en annan struktur än de tidigare förvaltningsplanerna. Den egentliga planen innehåller bara målen och åtgärderna för förvaltning av järvstammen. Till planen hör en separat publikation som belyser planens bakgrund och grunder. Detta i syfte att snabba upp finslipning av planen och de senare uppdateringarna.

I förvaltningsplanen presenterar man både de viktiga samhälleliga riktlinjerna och de riktlinjer som hänförs till järvens biologi. Enligt dessa riktlinjer ska järvstammen förvaltas systematiskt så att den behåller livskraften i den finska naturen.

Förvaltningen av järvstammen styrs å ena sidan av de skyldigheter i internationella konventioner och habitatdirektivet som gäller att nå en gynnsam skyddsnivå samt de allmänna målen för att trygga en starkt hotad art och å andra sidan av samhällets socioekonomiska krav att minimera risker för skador av järv.

På grund av levnadsvanorna och förekomsten kan man säga att vi har två olika typer av järv. Trots att antalet järvar allt som allt är lågt orsakar de stora skador på renar i området med tät population i Lapplandsfjällen och upplevs som rovdjur av värsta slag. Samtidigt har invånarna i de södra delarna av landet inte den blekaste aning om att järvar rör sig omkring i deras område. Man upplevde att det var nödvändigt att kartlägga och samla in åsikter och krav från människor i olika områden och företrädare för olika intressentgrupper för att kunna bygga ett underlag för riktlinjer för förvaltning av järvstammen.

Förvaltningsplanen bottenar i en bred socioekonomisk undersökning av olika intressentgruppers önskemål, synpunkter och krav när det gäller stamförvaltningen. Målet med undersökningen var att analysera de ramar för samexistens som följer av järvens ekologiska krav och av att man försöker förebygga och tar fram modeller för att lösa socioekonomiska konflikter som järvar orsakar. Materialet omfattade expertintervjuer och en skiftlig enkät till intressentgrupperna på regional och landsomfattande nivå samt ett regionalt intressentgruppmöte.

Även materialet från de diskussionsmöten som hölls för allmänheten i samband med förvaltningsplanerna för varg, björn och lodjur var tillgängligt för forskarna. Fokuset vid valet av experter för intervju låg på områden med etablerad järvstam och det regionala intressentgruppmötet ordnades i området med tätast population.

Förvaltningsplanens förberedande arbete gjordes av Ruraliainstitutet vid Helsingfors universitet som lämnade ett utkast till förvaltningsplan till jord- och skogsbruksministeriet. Utifrån detta utkast utarbetade man vid ministeriet en version (daterad 17.12.2013) som sändes på remiss.

Antalet utlåtanden som lämnades in var 31. Remissinstansernas synpunkter var rätt kontroversiella. Vissa kunde omöjligen godkänna det föreslagna revirspecifika ersättningssystemet, vissa tyckte att det förtjänade allt stöd, men motsatte sig däremot jakt på skadevållande individer, medan andra ansåg det vara ett välkommet förslag. Det som överraskade mest var dock att flyttning av järvar från renskötselområdet till stamförvaltningsområdet i landets skogsklädda områden fick minst motstånd, förutsatt att det finns tillräckligt stor acceptans i de mottagande områdena.

Förvaltningsplanen har tagits fram som tjänstearbete utifrån utlåtandena. Anmärkningarna, förslagen och preciseringarna i utlåtandena har beaktats i den mån de inte försvårar eller riskerar planens målsättning eller genomförande.

I förvaltningsplanen har därutöver tagits hänsyn till förslagen och observationerna om förvaltningen av järvstammen i Bedömningen av utvecklingen av politiken kring stora rovdjur av 20.12.2013. Planen har också påverkats av den stora och välkomna sänkningen i antalet skador av järv på ren jämfört med tidigare år. Den största utmaningen inom de närmaste åren kommer att handla om att utreda orsakerna till de årliga variationerna i antalet skador av järv.

I förvaltningsplanen för järv beskrivs de åtgärder som jord- och skogsbruksministeriet kommer att vidta för att förvalta järvstammen och få riskerna för skador under kontroll.

Källa:

Suomen ahmakannan hoitosuunnitelma, Maa- ja metsätalousministeriö, 9/2014, ISBN 978-952-453-872-5 (Verkkajulkaisu), ISSN 1797-397X (Verkkajulkaisu)